7 клас
Українська мова

Стрембицька Л.А.

Написання -н- у дієприкметниках та -нн- у прикметниках дієприкметникового походження

Щира душа насититься,
і той, хто напоює,
буде напоєний.

Біблія

МЕТА УРОКУ:

- ПОВТОРИТИ МАТЕРІАЛ ПРО ДІЄПРИКМЕТНИК, ДІЄПРИКМЕТНИКОВИЙ ЗВОРОТ;
- НАВЧИТИСЯ ПРАВИЛЬНО ПИСАТИ ДІЄПРИКМЕТНИКИ ТА ПРИКМЕТНИКИ ДІЄПРИКМЕТНИКОВОГО ПОХОДЖЕННЯ;
- РОЗВИВАТИ КОМУНІКАТИВНІ ЗДІБНОСТІ, ТВОРЧЕ МИСЛЕННЯ;
- ПЛЕКАТИ ПОЧУТТЯ ЛЮБОВІ ДО ПРИРОДИ РІДНОГО КРАЮ.

Виконайте завдання:

- Запишіть п’ять дієприкметників, які характеризують ваш стан.
- Запишіть з допомогою особових дієслів ваші дії.
- З допомогою інфінітиву поділіться вашими мріями.
- Опишіть красу природу з допомогою активних дієприкметників.
- Запишіть словосполучення з пасивними дієприкметниками.

ДІЄПРИКМЕТНИКИ

- АКТИВНІ

Минулого часу (доконаного виду):

суфікс -л-

пожовкле, опале, розквітле;

Теперішнього часу (недок. виду):

суфікси -уч-(-юч-), -ач-(-яч-)

хвилюючі, знаючий,

мисляча, розгарячіле.

- ПАСИВНІ –

Минулого часу (доконаного виду):

суфікси -н-, -ен-, -т-

прочитана книга (кимось),

посаджені квіти (хтось посадив),

помите вікно (хтось помив),

посіяне, збудована, сформульована.

У теперішньому часі не вживаються.

Дуже рідко бувають недок. виду.

Паралельні форми пасивних дієприкметників на -тий, - ний

кинутий
кинений

розвинутий
розвинений

замкнутий
замкнений

молотий
мелений

колотий
колений

У котрому рядку подано дієприкметники одного стану (пасивного або активного)?

- А) організований, куплений, пожовклий, одягнений, зляканий;
- Б) сяючий, сіріюче, замкнутий, захований, знайдений;
- В) лежачий, сидячий, тремтячий, атакуючий, співаючий;
- Г) загорілий, зрілий, регулюючий, стрибаючий, зіпрілий.

- А) засвічений, складений, закоханий, засмаглий, виконаний;
- Б) застиглий, помережений, змелений, политий, намальований;
- В) смажений, варений, сказаний, печений, умитий, зігрітий;
- Г) дозрілий, розквітлий, помолоділий, молодіючий, квітуючі.

ПОСТАВТЕ ПОТРІБНІ РОЗДІЛОВІ ЗНАКИ:

- І дощами вмиті журавлі в блакиті відлітають у далекий шлях.
- До міста вела розбита вщент колесами дорога.
- Село зачароване зоряним небом синіє розкиданими хатками.
- Посаджені при дорозі вербички викидали пожовклі бруньки.
- Це зачаровує мене з дитинства прикрашені рушниками стіни, долівка притрушена соломою, діти, одягнені в святкове, стіл застелений сіном і накритий вишитим обрусом.
- Рожевим цвітом радісно залиті шумлять сади.
- Ходить хмара березами блискавками підперезана.
- Переляканий і стривожений я вискакую в затоплений місячною повінню двір.

РОЗРІЗНЯЙМО!!!

Дієприкметники

- Вказують на тимчасову ознаку:
- Висохлий листок, освітлена вулиця, картопля, смажена на салі, сіяна вручну кукурудза, квашена в діжці капуста
- Варений, печений, здійснений, нездоланий, незлічений

Прикметники

- Вказують на постійну ознаку:
- вихована людина, сушені ягоди, освічений народ, досвідчений козак, битий шлях, сіяне борошно, спілий кавун, смажена риба, квашена капуста.
- Варений, печений, здійсненний, нездоланний. незліченний,

ЗАПАМЯТАЙМО!!!

НІКОЛИ НЕ ПОДОВЖУЄТЬСЯ - Н - У ДІЄПРИКМЕТНИКАХ!!!

- Намальований, даний, бажаний,
- несказаний, нездоланий, приречений, захоплений, написаний,
- неоцінений, зібраний, нескінчений, обладнаний, вихований, заспокоєний, заметений, жаданий, нежданий, покликаний.

У ПРИКМЕТНИКАХ ДІЄПРИКМЕТНИКОВОГО ПХОДЖЕННЯ У НАГОЛОШЕНИХ СУФІКСАХ ПИШЕМО -НН-

- Несказанний, нездоланний, нескінченний, неоціненний,
- незбагненний, незнищенний, непримиренний, благословенний, блаженний, священний, бездоганний, окаянний, оглашенний.

ДОМАШНЯ РОБОТА

Запишіть словниковий диктант для однокласника (10 слів).